

INFORMACJA Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI W POWIECIE KIELECKIM W LATACH 2004 – 2013

Zarząd Powiatu przedkłada Radzie Powiatu informację z zakresu realizacji Strategii Rozwoju Turystyki w Powiecie Kieleckim w latach 2004 – 2013. Strategia została przyjęta Uchwałą nr XIII/15/04 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 31 marca 2004 roku. Znajdujące się w niej projekty obejmują szereg zadań z zakresu rozwoju ruchu turystycznego, poprawy infrastruktury drogowej i turystycznej, promocji walorów turystycznych i agroturystyki oraz szkoleń mających na celu aktywizację i podnoszenie kwalifikacji do prowadzenia działalności turystycznej lub w usługach towarzyszących turystyce.

Projekt 6.1.1 Rowerowa Pętka – na szlakach powiatu kieleckiego, przewidziany był do realizacji na lata 2005-2007. W drugim kwartale 2012 r. zakończyła się przebudowa drogi wojewódzkiej 756 na odcinku Nowa Słupia – Wólka Milanowska i przebudowa drogi 753 na odcinku Huta Nowa – Wólka Milanowska. W ramach projektu „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej” została zawarta umowa partnerska w celu jego realizacji współfinansowanego przez Unię Europejską. Zakłada ona budowę ścieżki rowerowej biegnącej przez województwa: świętokrzyskie, podkarpackie, lubelskie, podlaskie i warmińsko-mazurskie. Na terenie województwa świętokrzyskiego będzie ona miała długość ponad 190 km i będzie biegła szlakiem wytyczonym od rejonu Końskich do Sandomierza. Trasa przebiegałaby przez następujące gminy w Powiecie Kieleckim: Raków, Morawica, Pierzchnica, Daleszyce, Piekoszów, Strawczyn, Miedziana Góra i Mniów. Samorządy gmin powiatu kieleckiego mocno zaangażowane w budowę w/w tras weryfikowały przebieg tras rowerowych w celu podniesienia atrakcyjności dla turystów. Trasy będą przeprowadzone przez atrakcyjne obszary, m.in. miejsca cenne przyrodniczo, zabytki, ważne węzły komunikacyjne, przesiadkowe. W projekcie zaplanowano modernizację już istniejących tras rowerowych, budowę nowych oraz utworzenie sieci miejsc postojowych i odpowiednie oznakowanie całego szlaku.

Projekt 6.1.2. Agroturystyka – odkrywamy atrakcyjne gminy, termin realizacji przewidziany był na lata 2005 – 2007, dotyczy rozwoju agroturystyki na terenie Powiatu Kieleckiego i jest wciąż kontynuowany. Celem działań na tej płaszczyźnie jest szeroka

informacja o sposobach uruchomienia działalności agroturystycznej, zwiększenie ilości gospodarstw agroturystycznych ukierunkowanych na przyjmowanie turystów jak również rozwój usług dodatkowych przy tych gospodarstwach. W Referacie Kultury, Turystyki i Sportu tutejszego urzędu funkcjonuje punkt informacyjny dotyczący gospodarstw agroturystycznych, prowadzenia działalności w usługach turystycznych, jak również na stronie internetowej Starostwa Powiatowego znajduje się aktualny wykaz gospodarstw agroturystycznych w Powiecie Kieleckim, który również jest dostępny w wersji papierowej.

Starostwo Powiatowe od 2008 r. organizuje dla właścicieli gospodarstw oraz urzędników zajmujących się sprawami agroturystyki w gminach- szkolenia dotyczące przepisów prawnych umożliwiających założenie i funkcjonowanie gospodarstwa, kategoryzacji, możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych w gospodarstwie, promocji gospodarstw w internecie i podnoszenia atrakcyjności bazy noclegowej.

W 2011 r. szkolenie dotyczyło tworzenia stron internetowych oraz produktu turystycznego mającego na celu podniesienie atrakcyjności wypoczynku w gospodarstwach. W bieżącym roku zostanie przeprowadzone szkolenie w zakresie „Produkty tradycyjne szansą na rozwój”. Każdego roku szkolenie odbywa się w innej gminie powiatu kieleckiego we współpracy z kołami gospodyń wiejskich. Spotkania te mają na celu pokazanie atrakcji gmin.

Wszelkie działania w tym zakresie mają na uwadze przede wszystkim poprawę jakości i podnoszenia standardu usług świadczonych w gospodarstwach agroturystycznych, opracowanie materiałów informacyjnych dla osób prowadzących działalność agroturystyczną, motywację do podnoszenia kwalifikacji i jakości oferty turystycznej, bieżące monitorowanie bazy gospodarstw agroturystycznych. Co roku organizowany jest również „Konkurs na Najładniejsze Gospodarstwo Agroturystyczne w Powiecie Kieleckim”. Do tegorocznej edycji konkursu zgłoszono 12 gospodarstw z 11 gmin. Wyróżniono sześć gospodarstw z Piekoszowa, Morawicy, Pierzchnicy, Łopuszna, Daleszyc i Bodzentyna. Baza noclegowa i jakość usług świadczonych przez gospodarstwa z terenu powiatu jest na coraz wyższym poziomie. Najwięcej turystów odwiedza nasz powiat z województw: łódzkiego, małopolskiego i mazowieckiego.

Projekt 6.1.3. Młodzież śladami pisarzy, termin realizacji przewidziany był na lata 2005 – 2007, jest kontynuowany ze względu na atrakcyjność miejsc i duże zainteresowanie młodzieży szkolnej i turystów znanymi osobami pochodzącymi naszego terenu

Segment turystyki młodzieżowej stanowi ważny element ruchu turystycznego. Działania zakładają upowszechnienie turystyki dydaktycznej wśród młodzieży szkolnej, promocję kulturalną regionu oraz współpracę z gestorami bazy turystycznej i agroturystycznej. Powiat w sposób szczególny promuje miejsca związane z postaciami H. Sienkiewicza i S. Żeromskiego oraz S. Staszica, wspiera konkursy tematyczne organizowane na terenie Powiatu Kieleckiego w zakresie życia i twórczości znamienitych osób.

Podążając śladami Marii Skłodowskiej - Curie oraz Stefana Żeromskiego. Stowarzyszenie Gminy Górnio w ramach otrzymanej dotacji ze Starostwa Powiatowego zorganizowało rajd rowerowy dla mieszkańców powiatu i odwiedzających turystów. Trasa rajdu przebiegała przez gminy Bodzentyn, Górnio i Masłów. W ramach tego zadania została również wydana publikacja pod tym samym tytułem, zawierająca najważniejsze informacje o miejscach związanych z postaciami polskiej noblistki i pisarza.

Ciekawą inicjatywą wykazało się Stowarzyszenie Na Rzecz Odnowy Wsi „Odnowica” z Bodzentyna organizując – przegląd małych form teatralnych „Żeromy 2012”. Dwudniowy przegląd inspirowany twórczością S. Żeromskiego adresowany był do zespołów teatralnych ze szkół noszących imię S. Żeromskiego i połączony był z warsztatami teatralnymi prowadzonymi przez artystów z obszaru offowego. Przegląd miał charakter konkursowy o laur „Żeroma 2012” Spotkania integrujące mieszkańców regionu w Szklanym Domu w Ciekotach to doskonała promocja osoby i twórczości oraz miejsc związanych z tą postacią. Twórczość pisarza jako dramaturga jest bardzo bogata, a mało znana i należy wciąż na tej płaszczyźnie edukować młodzież. Przyznawanie dotacji na podobne inicjatywy ma na celu propagowanie wśród mieszkańców powiatu bogatych tradycji patriotycznych przekazywanych młodemu pokoleniu.

„Stowarzyszenie Przyjaciół Św. Katarzyny i Doliny Wilkowskiej Łysica – Sabat otrzymało dotację na wydawnictwo propagujące wiersze poetów Doliny Wilkowskiej tj. Marii Cedro- Biskupowej, Jana Cedro i Katarzyny Zaborowskiej oraz Rozalii i Wojciecha Grzegorzyców. W ramach promocji wydawnictwa lokalnych poetów został przeprowadzony również konkurs o twórczości S. Żeromskiego.

Stowarzyszenie „Ziemia Świętokrzyska” otrzymało dotację na realizację zadania pn. wydanie książki pt. „Szlakami S. Żeromskiego w Powiecie Kieleckim” Książka ukaże się w listopadzie 2012 r. i będzie zawierać opisy miejsc, plany i mapy pozwalające zlokalizować miejsca związane z pobytem i twórczością pisarza. Trasy piesze, rowerowe i samochodowe

pozwolą uczniom, nauczycielom i mieszkańcom powiatu odwiedzić miejsca związane ze S. Żeromskim.

Towarzystwo im. S. Żeromskiego w Kielcach otrzymało dotację na stypendia im A. Radka, dla najzdolniejszej młodzieży z terenu Powiatu Kieleckiego. Stypendia co roku zostają wręczane w Muzeum Narodowym w Kielcach.

Projekt 6.1.4 Pieszko przez powiat kielecki.

Tereny Powiatu Kieleckiego stanowią doskonale miejsce do pieszych wędrówek. Wydany przez powiat przewodnik „Pieszko i rowerem po znakowanych szlakach turystycznych”, może być „drogowskazem” wycieczek po regionie. W opracowaniu jest przewodnik turystyczny „Zabytki Powiatu Kieleckiego”, w którym zostaną przedstawione osobliwości architektury regionu. Od listopada 2009 Powiat Kielecki zgodnie z zawartą umową przekazuje środki finansowe na funkcjonowanie Regionalnego Centrum Informacji Turystycznej w Kielcach. Dotychczasowe publikacje i wydawnictwa są przekazywane do Centrum jak również do wszystkich Punktów Informacji Turystycznej w Powiecie Kieleckim.

W ramach działań integracyjnych Samorządowców zorganizowano IV Powiatowy Rajd Pieszy dla Samorządowców. Rajd przebiegał przez gminy Mniów i Miedziana Góra. Uczestnicy rajdu poznali historię kamienia z Kontrewersu, Kołłątajówkę, groby rodziny Kołłątajów czy mur oporowy w Bobrzy oraz ruiny zakładu wielkopieczowego w Bobrzy. W rajdzie wzięli udział pracownicy Starostwa oraz samorządowcy z urzędów gmin z : Bodzentyna, Masłowa, Miedzianej Góry, Mniowa, Sitkówki-Nowin, Zagnańska i Górna. Rajd ten ma na celu pokazanie uroków Powiatu Kieleckiego oraz zintegrowanie tego środowiska.

Stowarzyszenie Ziemi Świętokrzyskiej „Warkocz” gmina Górno otrzymało dotację na realizację zadania publicznego pn. „Powiatowa ścieżka zdrowia”, które miało na celu upowszechnianie wiedzy na temat tradycji i historii ziemni świętokrzyskiej, krzewienie w społeczeństwie właściwego stosunku do dziedzictwa dóbr kultury, promowanie i rozwój walorów turystycznych, krajoznawczych, rekreacyjnych, zdrowotnych i ekologicznych. Zorganizowano marszobiegi z przewodnikiem i gry terenowe dla dzieci i młodzieży.

Stowarzyszenie Rozwoju Kultury i Sportu „Victoria Mniów” otrzymało dotację na realizację zadania publicznego pn. „Wakacyjny rajd pieszy śladami walk partyzanckich Powiatu Kieleckiego”, zakończony grą wojenną, rozbiciem bunkra na Kamieńcu. Podczas Rajdu organizatorzy przybliżyli młodzieży historię II Wojny Światowej w odniesieniu do

Powiatu Kieleckiego. Uczestnicy poznali realia i miejsca prowadzenia walk partyzanckich w czasie wojny. Poznanie sylwetek partyzantów było dla wielu młodych lekcją bohaterstwa i odwagi.

Zrzeszenie Sportu i Rehabilitacji Start w Kielcach zorganizowało w ramach otrzymanej dotacji celowej IV Świętokrzyski Rajd Pieszy po Górach Świętokrzyskich dla osób niepełnosprawnych. Trasa Rajdu przebiegała przez miejscowości: Kielce – Huta Szklana – Święty Krzyż. Ukazanie piękna przyrody ożywionej i nieożywionej regionu było głównym celem Rajdu.

Na przełomie sierpnia i września br. na terenie powiatu odbył się XXX Jubileuszowy Ogólnopolski Górski Rajd Przewodników PTTK „Góry Świętokrzyskie 2012”. W Rajdzie wzięło udział 150 przewodników turystycznych z terenu całej Polski. Impreza ma bardzo prestiżowy charakter i najwyższą turystyczną rangę spośród wszystkich tego rodzaju wydarzeń, które odbywają się każdego roku w regionie. Na organizację tego przedsięwzięcia PTTK otrzymało dotację ze Starostwa Powiatowego.

Projekt 6.1.5 Turystyka Źródeł – wracamy w Góry Świętokrzyskie. W tym zakresie odbyło się wiele ciekawych inicjatyw. Starostwo Powiatowe przekazało dotację dla Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych „Jodła” na „IV Piknik Historyczny - Szewce 2012”, którego celem było przedstawienie młodzieży i dorosłym ważnych z historii małej ojczyzny jaką jest Powiat Kielecki i Ziemia Świętokrzyska z czasów II Wojny Światowej za pomocą rekonstrukcji zdarzeń czyli żywej lekcji historii. Takie spotkania przyciągają tysiące miłośników historii i dla wielu turystów stają się plenerową atrakcją.

Gminny Ośrodek Kultury w Nowej Słupi otrzymał dotację na realizację zadania pn. „Dymarki Świętokrzyskie”, którego celem było przybliżenie sposobu wytopu żelaza w piecach dymarkowych metodą sprzed dwóch tysięcy lat.

Stowarzyszenie „Tradycja i Nowoczesność” z Rakowa otrzymało dofinansowanie na organizację imprezy pod nazwą „Płynące wianki” – czyli Noc Świętojańska Powiatu Kieleckiego mającej na celu ocalenie od zapomnienia tradycji kultury ludowej.

Chmielnickie Centrum Kultury otrzymało dotację na realizację zadania pn. „Koński Jarmark” mające na celu reaktywowanie i popularyzowanie jarmarcznych spotkań hodowców koni oraz popularyzację hodowli konia polskiego.

Aby ocalić od zapomnienia zwyczaje polskiej wsi, tradycje życia codziennego i popularyzować strój świętokrzyski, muzykę ludową, kobiety ze Stowarzyszenie Gospodyń

Wiejskich w Leśnej zorganizowały „Dzień Kultury Ludowej” Na tę imprezę została przyznana dotacja w drodze otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych.

W ramach podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej i wspierania procesu kultywowania tradycji oręża polskiego, popularyzacji pieśni żołnierskich i patriotycznych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z całej Polski – Zakład Doskonalenia Zawodowego zorganizował „II Ogólnopolski Konkurs Piosenki Żołnierskiej i Patriotycznej” Na ten cel została przyznana dotacja w drodze otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych.

W ramach poznania tradycji i znaczenia ognia w życiu człowieka, palenia dudel – obrzędu pochodzącego z okresu cesarstwa rzymskiego, Świętokrzyskie Towarzystwo Agroturystyki „Lysogóry” zorganizowało „I Święto Ognia”, w ramach którego można było zobaczyć pokaz wytopu żelaza w dymarkach, prażenie rudy, wypalanie glinianych wyrobów w ognisku, pokazy kowalstwa z okresu kultury przeworskiej oraz sposoby porozumiewania się legionistów za pomocą ognia i dymu. Święto zostało wsparte finansowo dotacją ze Starostwa.

Mając na celu utrwalenie historii i bogactwa kulturowego naszego regionu oraz walorów turystycznych powiatu kieleckiego Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica wydała publikację pn. „Lisów, Maleszowa, Piotrkowice, rodzinne miejsca Franciszki Krasińskiej”. Odkrywanie nieznanych faktów z historii miejsc i postaci naszego regionu przekonuje władze powiatu do wspierania podobnych inicjatyw. Na ten cel została przekazana dotacja w drodze otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych.

Projekt 6.1.6 Turystyka ekstremalna w powiecie kieleckim. W ramach tego projektu Starostwo Powiatowe w Kielcach w ostatnich latach wspierało min. działania Aeroklubu Kieleckiego – Lotnisko Masłów. W 2011 r. Powiat Kielecki przekazał dotację w drodze konkursu z pożytku publicznego na organizację imprezy pod nazwą „XXX Międzynarodowe Świętokrzyskie Zawody Spadochronowe” Celem zadania była popularyzacja sportów ekstremalnych – spadochronowych wśród mieszkańców powiatu poprzez współzawodnictwo i stwarzanie warunków do rywalizacji sportowej jako platformy wymiany doświadczeń, zdobywania nowych umiejętności oraz poznawania i podziwiania piękna Powiatu Kieleckiego.

Rozwój ruchu turystycznego w dużym stopniu uzależniony jest od infrastruktury drogowej, która wpływa na system komunikacji na terenie Powiatu Kieleckiego.

Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg umożliwi sprawne poruszanie się po terenie Powiatu, jak również ułatwi dostęp do miejsc atrakcyjnych turystycznie oraz stanowi zachętę dla turystów do odwiedzenia naszego powiatu. Planowana jest kompleksowa przebudowa ciągów komunikacyjnych na drogach powiatu.

Projekty Powiatowego Zarządu Dróg realizowane są ze środków własnych oraz funduszy unijnych przewidzianych na budowę i modernizację dróg w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Na lata 2007 – 2013 planuje się zrealizować inwestycję mającą na celu poprawę parametrów technicznych dróg, które stanowią uzupełnienie sieci dróg krajowych w celu usprawnienia komunikacji w ruchu tranzytowym.

Projekt 6.1.9 Modernizacja Dróg Powiatowych – Pętla Powiatowa nr 1, termin realizacji przewidziany jest na lata 2007 – 2013. Planowana trasa przebiega na odcinkach Cedzyna – Porąbki – Huta Szklana – Św. Krzyż – Huta Nowa – Nowa Słupia - Czaplów – Makoszyn – Łukawa – Daleszyce – Radlin – Cedzyna. Łączna długość dróg pętli powiatowej wynosi 56,14 km.

W 2012 roku przy wsparciu środków z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych realizowane jest zadanie „Przebudowa drogi powiatowej nr 0318T Leszczyny – Krajno Drugie – Porąbki - Bieliny etap II” na odcinku od km 9+325 do km 11+230 terenie gminy Bieliny, długości 1,905 km – planowany termin zakończenia 30.11.2012 r.

Projekt nr 6.1.10 Kompleksowa przebudowa ciągów komunikacyjnych na drogach powiatowych powiatu kieleckiego – ciąg nr 1, termin realizacji przewidziany na lata 2007 - 2013. Ciąg nr 1 składa się z odcinków dwóch dróg przebiegających przez teren czterech gmin Powiatu Kieleckiego (Daleszyce, Pierzchnica, Chmielnik, Górno) na odcinkach Suków –Borków - Pierzchnica – Chmielnik oraz Górno – Daleszyce – Borków. W 2012 roku w ciągu drogi powiatowej nr 0355T w miejscowościach Szczecno, Gumienice i Pierzchnica zbudowano chodniki o łącznej długości 589 mb

Projekt 6.1.11 Kompleksowa przebudowa ciągów komunikacyjnych na drogach powiatowych powiatu kieleckiego – ciąg nr 2, termin realizacji przewidziany na lata 2005 – 2006. Ciąg nr 2 składa się z jednej drogi przebiegającej przez teren dwóch gmin (Piekoszów – Łopuszno) na odcinku Gnieździska – Piekoszów. Projekt ujęty również w Strategii Rozwoju Powiatu oraz Planie Rozwoju Lokalnego.

W 2012r. zakończono realizację zadania „Przebudowa drogi powiatowej nr 0484T Gnieździska – Piekoszów Etap III” odc. Gnieździska – Rykoszyn długości 4,112 km (zadanie realizowane w latach 2011 – 12)

Projekt 6.1.12 Kompleksowa przebudowa ciągów komunikacyjnych na drogach powiatowych– ciąg nr 3, termin realizacji przewidziany na lata 2006 – 2008. Ciąg nr 3 składa się z trzech odcinków dróg przebiegających przez trzy gminy: Mniów, Strawczyn, Łopuszno. Projekt ujęty w Strategii Rozwoju Powiatu oraz w Planie Rozwoju Lokalnego. W 2012 r. nie realizowano tego zadania.

Strategia Rozwoju Turystyki jest dokumentem otwartym, którego realizacja wymaga spełnienia wielu czynników formalnych, ekonomicznych i społecznych. Oprócz działań z zakresu operacyjnego, w Powiecie Kieleckim realizowano szereg zadań w dziedzinie turystyki, która pośrednio łączy się z celami zawartymi w Strategii. Promocja walorów turystycznych odbywała się podczas targów turystycznych, imprez branżowych oraz przedsięwzięć turystyczno – sportowych.

Powiatu Kielecki bierze udział w targach turystycznych i imprezach branżowych takich jak:

- Europejskie Targi Chłopskie w Plauen (Niemcy)
- Jarmarku Świętokrzyskim organizowanym na Świętym Krzyżu.

Działania z zakresu turystyki dotyczą również poprawy infrastruktury turystycznej oraz wydłużeniu sezonu poprzez tworzenie nowych miejsc wypoczynku i dbałość o standard i jakość obiektów noclegowych, bazy gastronomicznej oraz zbiorników wodnych.

Na terenie Powiatu Kieleckiego funkcjonuje kilka zbiorników wodnych, które pełnią funkcje retencyjno – rekreacyjne. Trwają prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół zbiorników, budową parkingów, miejsc widokowych oraz małej infrastruktury służącej turystom.

Zakres wdrażania projektów ze Strategii Rozwoju Turystyki przewidzianych na kolejne lata uzależniony jest od możliwości finansowych Powiatu. Turystyka jest bardzo ważną gałęzią gospodarki, lecz wciąż niedocenioną, dlatego Zarząd Powiatu przykładą dużą wagę do jej rozwoju, aby w przyszłości przez promocję region mógł zyskać jeszcze więcej. Licznie powstające gospodarstwa agroturystyczne stanowią alternatywę dla turysty odwiedzającego Powiat Kielecki. Turystyka przynosi dochody ludziom oraz daje szanse na wypoczynek mieszkańcom dużych aglomeracji. Korzyści z rozwoju turystyki dla lokalnej

gospodarki wynikają z rozwoju przedsiębiorczości i stwarzania nowych miejsc pracy co powoduje zmniejszenie bezrobocia. Na obszarach wiejskich, które są atrakcyjne turystycznie, mieszkańcy rezygnują lub ograniczają swoją działalność rolniczą na rzecz agroturystyki. Zarząd wytyczone przez siebie kierunki działania uważa za właściwe.

Kielce, październik 2012